

Heydər Əliyev əsrinin 23-cü ili

Öz doğma xalqımı, öz doğma respublikamı ağır vəziyyətdən çıxarmaq...

Mən təkcə bunu arzu edirəm, mənim həyatda başqa heç bir planım, heç bir arzum yoxdur

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin Moskvaya uçarkən təyyarədə "Delovoy mir" qəzetinin müxbirinə müsahibəsindən
8 sentyabr 1994-cü il

- Siz öz planlarınızda hansı istiqamətə üstünlük verirsiniz: Cənuba, Qərba, yaxud Şimala?

- Mən dəfələrlə bəyan etmişəm: Azərbaycan müstəqil dövlətdir və bütün dünya üçün qapıları açıqdır. Rusiya bizim şimal qonşumuzdur, bizi iki yüz illik birgə həyat, çoxlu cəhətlər birləşdirir, Rusiya ilə dostluq münasibətləri, iqtisadi əlaqələr olmalıdır. Kim desə ki, bunsuz keçinmək olar, onda o, səhv edir. Lakin bununla birlikdə Azərbaycan müstəqil dövlət kimi öz qonşuları Türki-

yə, İran, Gürcüstan, habelə MDB-yə daxil olan digər dövlətlərlə ikitərəfli münasibətlər saxlayır və saxlayacaqdır. Təəssüf ki, Ermənistanla bizim aramızda müharibə gedir, lakin mənə elə gəlir ki, sülh yaranacaqdır. Əlbəttə, Şimal ölkələri ilə - Amerika Birləşmiş Ştatları, Avropa ilə əlaqələrimiz möhkəmlənməlidir. Müstəqil dövlət hansısa bir tərəfə meyillənməməlidir, mən də çoxtərəfli əlaqələr tərəfdarıyam.

- Bakılılar danışırlar ki, siz 70-ci illərdə nadir elmi-texniki kadrlar potensialı və

çoxmillətli ziyahlar ordusu yaratmışınız. İndi isə biz böyük təəssüf hissi və kədərlə müşahidə edirik ki, istedadlı adamlar ölkəni tərk edir, özü də bu axın heç də azalmır. Əksinə, daha da güclənir. O cümlədən sizin ölkənizdə də. Mən də bilirəm ki, ölkəniz neçə-neçə gözəl alimdən, rəssamdan, bəstəkardan məhrum olmuşdur. Burada qalan adamlar acı-acı şikayətlənirlər ki, ziyahlığın səviyyəsi kəskin surətdə aşağı düşmüşdür, təmasda olmağa adam tapılmır, rus və xarici elmi nəşrlər hətta Elmlər Akademiyasının kitabxanasına da gətirilmir, yaranmış intellektual vakuuma nəfəs almaq olmur... Nəhayət, çoxdan gözlənilən dinc sakitlik nə vaxt bərqərar olacaq, ölkənizdə vəziyyət nə vaxt sabitləşəcək, rahatlıq yaranacaq? Siz, əvvəla, bu axının qarşısını almaq üçün, ikincisi, hazırladığınız kadrların Azərbaycana qayıtması üçün hansı tədbirləri görürsünüz? Gəlin bir daha xatırlayaq ki, bəşəriyyət tərəfindən informasiya əsri kimi qiymətləndirilən XXI əsrin astanasındayıq.

- Bu məsələ mənim üçün çox ağırdır, mənə mənəvi zərbə vurur. Bəli, yəqin ki, adamlar xatırlayırlar. Azərbaycanda intellektual potensialın yaradılması üçün mən az iş görməmişəm. Həm elmdə, həm mədəniyyətdə, həm sənayedə, həm də kənd təsərrüfatında. Hər yerdə, hər sahədə. Mən buna

bütün həyatımı həsr etmişəm. Bu mənim həyatımın bir hissəsidir, özü də əsas hissəsi. Bəlkə ona görə daha ağırdır ki, yaratdıqlarım müəyyən dərəcədə məhv olmuş, dağılmışdır. Lakin bu, daha məndən asılı deyildir. Bu vəziyyətə səbəb son altı-yeddi il ərzində baş verən proseslərdir. Mənə elə gəlir ki, Azərbaycanın elmi, iqtisadi, intellektual potensialı həm Azərbaycanın özündə, həm də onun hüdudlarından kənarında yaşayır. Lap Rusiyanın özündə də. Vaxtilə mən xüsusi olaraq Rusiyanın ali məktəblərinə oxumağa çoxlu adam göndərmişdim, onlar orada təhsil almış, elmlər doktoru, professor olmuş, yaşamaq üçün də orada qalmışlar. Qərb ölkələrində də bizim çoxlu mütəxəssisimiz var. Elə bilirəm ki, bizdə iqtisadi şərait yaxşılaşanda, iqtisadiyyat inkişaf edəndə, biz cəmiyyətə böyük zərbə vuran mənfi hallardan qismən də olsa, yaxa qurtaranda, həmin potensial yenidən qayıdacaqdır. Mən nikbinəm - mən buna inanıram.

- Ona görə ki, sizin gözəl torpağımız və zəngin imkanlarımız var.

- Həm torpağımız gözəldir, həm də elə bilirəm ki, özüm də buna kömək edəcəyəm.

- Siz həyatda çox şey görmüsünüz, Heydər Əliyev, başınız bəlalər çəkib. Görək ki, 80-ci ildə "Literaturnaya qazeta"-ya verdiyiniz müsahibəni xatırlayıram. O, ölkəmizdə böyük əks-səda doğurdu, bildiyimə görə, xarici ölkələrdə də buna diqqət yetirdilər. Məsələn, Misal üçün, onda biz öyrəndik ki, sizin təşəbbüsünüzle İttifaqda ilk dəfə olaraq

ictimai rəyi öyrənən Mərkəz yaradılmışdır. O, həm də proqnozlaşdırma ilə məşğul olurdu. Onda bunu qeyri-mümkün, təəccüblü hal kimi qiymətləndirirdilər - gələcəklə bağlı olan fikirlər...

- Gördüyünüz kimi, gələcək təsdiq edir ki, onlar doğru imiş.

- Budur, siz yenə də ən məsul vəzifədəsiniz və mənə elə gəlir ki, bir dəqiqə də boş vaxtınız yoxdur. Lakin əgər belə bir dəqiqə tapılsa, - nəyi arzu edərdiniz, nə barədə düşünürdünüz? Yaxın gələcəyi, deyək ki, ikiminici ilə qədərki dövrü, sonrakı illəri necə təsəvvür edirsiniz? Xahiş edirəm, fikrinizi bildirin.

- Doğrudan da, çox şeylər görmüşəm. Lakin elə indi, yenidən ikinci dəfə Azərbaycana - bu dəfə müstəqil dövlət kimi - başçılıq etməyə başlayanda birçox məqsədim olub: öz doğma xalqımı, öz doğma respublikamı ağır vəziyyətdən çıxarmaq. Mən təkcə bunu arzu edirəm, mənim həyatda başqa heç bir planım, heç bir arzum yoxdur. Boş dəqiqələrim yox dərəcəsinədir. Görürsünüzmü, həətə burada, təyyarədə biz həmkarlarımızla məsələləri müzakirə edirdik, onlarla söhbəti qurtaran kimi sizi dəvət etdim. 10 dəqiqədən sonra isə biz artıq Moskvada yerə enəcəyik. Ona görə də boş vaxtım, əslində, yoxdur. Mən həmişə fikirləşirəm, beynim fikirlərdən demək olar ki, heç vaxt ayrılmır... Lakin başlıca fikrim Azərbaycanı ağır vəziyyətdən xilas etməkdir.